

کنایه در شعر محلی دزفولی

مؤلفین:

دکتر مرتضی باخشان

کاظم کیایی

عبدالحمید حقیری زاده

انتشارات فرهنگ مکتوب

سرشناسه	: بدخشان، مرتضی، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: کنایه در شعر محلی دزفولی / مرتضی بدخشان، کاظم کیایی فر، عبدالحمید حقیقی زاده.
مشخصات نشر	: تهران : فرهنگ مکتوب، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۴ ص.
شابک	: ۲۵۰۰۰۰ ریال: 978-964-8839-45-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: شعر دزفولی
موضوع	: Dezfuli poetry
شناسه افزوده	: کیایی فر، کاظم، ۱۳۳۱ -
شناسه افزوده	: Kiayi Far, Kazem
شناسه افزوده	: حقیقی زاده، عبدالحمید، ۱۳۳۷ -
شناسه افزوده	: Haghighi Zade, Abdolhamid
رده بندی کنگ	: ۱۳۹۷ ۴۰۵۴۴۳/۶ PIR۳۲۸۶
رده بندی دی‌ری	: ۸۴۰۱/۹۵۳۳۲۰۱ فا
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۵۵۷۴۴۰

۱۹۳۹۵-۳۴۳۳

تهران - صندوق پستی

۲۶۴۰۵۴۹۶ - ۰۹۰۳۳۲۰۳۷۱۱

تلفن:

کنایه در شعر محلی دزفولی

مؤلفین: دکتر مرتضی بدخشان

کاظم کیایی فر، عبدالحمید حقیقی زاده

چاپ اول: ۱۳۹۸

ویراستار: مصطفی بیات

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ: خدمات چاپ و نشر آنلاین

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۳۹-۴۵-۶

تمامی حقوق محفوظ است.

فهرست

۱۳.....	حرف الف.....
۲۲.....	حرف ب.....
۳۲.....	حرف پ.....
۴۲.....	حرف ت.....
۵۵.....	حرف ث.....
۵۶.....	حرف ج.....
۶۲.....	حرف چ.....
۶۶.....	حرف ح.....
۶۷.....	حرف خ.....
۷۴.....	حرف د.....
۹۴.....	حرف ر.....
۱۰۴.....	حرف ز.....
۱۰۹.....	حرف س.....
۱۱۸.....	حرف ش.....
۱۱۹.....	حرف ط.....
۱۲۰.....	حرف ع.....
۱۲۳.....	حرف غ.....
۱۲۴.....	حرف ف.....
۱۲۶.....	حرف ق.....
۱۳۱.....	حرف ک.....
۱۳۸.....	حرف گ.....
۱۴۵.....	حرف ل.....
۱۴۸.....	حرف م.....
۱۵۷.....	حرف ن.....
۱۶۲.....	حرف و.....
۱۶۹.....	حرف ه.....
۱۷۲.....	حرف ی.....
۱۷۳.....	منابع.....

مؤسسه فرهنگی دزفول شناسی تشکیلاتی است مردمی، غیرسیاسی و غیرانتفاعی، که به همت جمعی از فرهنگ دزفول، در سال ۱۳۷۹، به منظور شناختن و شناساندن میراث فرهنگی، اجتماعی، باذیه‌های طبیعی، صنایع دستی، مشاهیر دینی، علمی، ادبی، سیاسی و توانمندی‌های منطقه دزفول فعالیت خود را آغاز نمود و در سال ۱۳۸۲ موفق به اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شد.

این مؤسسه در زمینه‌های مختلف دزفول شناسی، کتبی را به چاپ رسانده که این کتاب هم در همین راستا می‌باشد.

مقدمه:

ادبیات عامیانه اقوام، بیانگر واقعیت‌های تاریخی، جغرافیایی ملل و مظهر تمدن و فرهنگ مردم است و همچون آثار باستانی، از اعتبار و درجه بالایی، در شناخت اقوام و آداب و رسوم آنان برخوردار است.

بخش عمده ادبیات عامه مردم، در لابلای لالائی‌ها، ترانه‌ها، اشعار و نغمه‌هایی است که مردم در زندگی روزمره، در خوشی‌ها و ناخوشی‌ها، با آن مأنوس هستند. تمام زبان‌ها در کنار گویش معیار و رسمی دارای گویش‌های محلی هستند. وجود گویش‌ها و تقویت و زنده نگه داشتن آنها، باعث تقویت زبان معیار و رسمی می‌شود. همین گویش‌های محلی هستند که در موارد لزوم از جهت ساختار دستوری و همچنین ساخت واژه (واژه‌سازی) و واژه‌گزینی به کمک گویش معیار و رسمی می‌آیند. زبان فارسی هم در طول تاریخ از گویش‌های محلی کمک گرفته و خود زبان فارسی "دری" یکی از گویش‌های زبان فارسی رایج زمان خود بوده است.

اگر به گویش‌های محلی اهمیت داده شود و مورد بررسی قرار دهند به تقویت زبان فارسی کمک خواهد شد. به خصوص در چنین موقعی که واژه‌ها و اصطلاحاتی سیل آسا، هر روز به شکل‌های مختلف وارد زبان فارسی می‌شوند.

ضرب المثل‌ها و کنایات در ادبیات عامه‌ی هر قوم از جایگاه والایی برخوردار هستند و شعر محلی، که مهمترین بخش ادبیات عامه را تشکیل می‌دهد، بالاترین ظرفیت ضرب المثل‌ها و کنایات را در خود جای داده است.

نسل آینده که کودکان و نوجوان امروز هستند، باید بتواند اشعار بزرگان و اندیشمندان را که با گویش محلی سروده شده و مالا مال از تجارب و پند و اندرزهای بزرگان هست، بخواند و درک کند و یکی از

راه‌های درک آنها تکرار اشعار و بررسی و تحلیل آنهاست تا ظرایف و کنایات موجود در آنها درک شود و نسل جدید از این خوان گسترده ادبیات عامیانه استفاده‌ی بیشتری ببرد.

با توجه به وضعیت نا بسامان کار برد گویش دزفولی و نگرانی ضعیف شدن و از بین رفتن آن و با عنایت به لبریز بودن اشعار محلی از واژگان گویش دزفولی، یکی از راه‌های حفظ و نگهداری این گویش، رونق دادن به بازار شعر محلی و تحلیل و بررسی ظرایف و کنایات در آن است که امروزه "موسسه فرهنگی دزفول شناسی" بدان همت گذاشته است و محققین و اساتید این مجموعه پرکار فرهنگی، آرام و بدون سروصداهای تبلیغاتی، مجموعه‌های نفیسی را در زمینه‌های تاریخی، جغرافیایی، علما و دانشمندان، ادبیات و هنر، اجتماعات و سایر مسایل فرهنگی در قالب مجلات علمی در سطح ملی و بین‌المللی و یا به صورت چاپ و نشر کتاب به علاقه‌مندان فرهنگ را گویش غنی دزفولی ارایه نموده است.

شعر دزفولی، تاریخ و فراز و نشیب قومی را نشان می‌دهد که دوستی و محبت، الفبای تربیتی آنان بوده و در گاه و بگاه بر بر ظلم و ستم، خستگی ناپذیری، مبارزه و ایثار آنان زبانزد سایرین بوده است. تاریخ معاصر این سرزمین، در دوره ستمشاهی و دوران پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در ایران و به خصوص در ایام جنگ تحمیلی که دشمن بعثی قصد تصرف گلوگاه خوزستان یعنی دزفول را داشت به نوعی اثبات گردیده است. در هشت سال دفاع مقدس، شیران شیرخورده از سینه‌های پاک ایران دزفولی، با رشادت‌ها و شجاعت‌های خود لرزه بر تن دشمن انداخته و با ایثارگری‌ها و جانفشی‌های خیره‌کننده اجازه ندادند دشمن یک وجب از خاک اسلامی این سرزمین الهی را تصرف کند و نام خود را شهر خود را در راس مدافعین از کشور و انقلاب اسلامی، بر تارک تاریخ ثبت کردند.

در شعر محلی دزفولی، ضمن طرح مسایل اجتماعی، نمادهای صداقت و استواری گاه در لفافه‌ای از طنز، به صورت کنایه یا غیر آن، به وفور به چشم می‌خورد. در شعر محلی دزفولی کنایاتی وجود دارد که اگر مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار نگیرند، زیبایی اشعار محلی شناخته نمی‌شود و علاوه بر آن کاربرد صحیح آن کنایات در محاورات به درستی انجام نمی‌پذیرد.

اصلی‌ترین هدف این کتاب، تحلیل و بررسی کنایات و کاربرد آنها در ادبیات منظوم عامیانه

دزفولی است تا از این طریق، علاوه بر نشان دادن اهمیت کنایات در گویش دزفولی، به ظرافت‌های این کنایات توجه داده شود. همچنین موارد زیر اهداف دیگر این کتاب است:

- شناخت کنایه و معرفی آن به عنوان یکی از ظرفیت‌های زبان.
- بررسی و معرفی بخشی از گویش دزفولی برای کمک به افزایش ظرفیت‌های زبان فارسی.
- معرفی بخشی از فرهنگ دزفولی که از طریق شعر و کنایه بیان شده است.
- معرفی و شناسایی گویش دزفولی برای نسل جوان جهت درک بهتر فرهنگ گذشته‌ی خود.
- همچنین تعریف ما از شعر دزفولی، شعری است که به گویش دزفولی بوده یا واژگان محلی دزفولی در آن غالب باشد (نسبت کمی واژگان گویش دزفولی نسبت به فارسی بیشتر باشد) و شاعر محلی که به شاعری گفته می‌شود که شعر محلی سروده و به محلی گوئی معروف و مشهور باشد.
- در این کتاب علاوه بر نشان دادن کنایات در اشعار دزفولی به تحلیل و تبیین آنها پرداخته شده و ضمن آوردن معانی اصطلاحی و کنایی، کاربرد صحیح کنایات در محاورات بیان گردیده است.

شاعرانی که اشعارشان مورد بررسی قرار گرفته است، عبارتند از:

- ۱- حسین ساکی
- ۲- هبت اله سالم دزفولی
- ۳- غلامحسین شاه حیدری
- ۴- عیدی صابر زاده
- ۵- سیدمحمدعلی عالمشاه (مجنون)
- ۶- احمدعبداللهی
- ۷- محمد نافع (منتظر)
- ۸- ملامحمد تقی ناهیدی

مؤلفین: دکتر مرتضی بدخشان

کازم کیایی فر- عبدالحمید حقیقی زاده

اسفند ۱۳۹۷